

K-RD.5133.24.2020.MB

Katowice, dn. 30 GRU. 2020
(za zwrotnym potwierdzeniem odbioru)

**ZAWIADOMIENIE O ZAMIARZE WŁĄCZENIA KARTY EWIDENCYJNEJ ZABYTKU
do wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomości woj. śląskiego**

Działając na podstawie art. 22 pkt 2 i pkt 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 282 ze zm.), w związku z §1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 września 2019 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1886)

**Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach
zawiadamia**

o zamiarze włączenia poniższej karty ewidencyjnej zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomości województwa śląskiego:

Lp.	Miejscowość	Adres	Obiekt	Data wykonania karty	Autor karty
1.	Zabrze	ul. Wojciecha Drzymały 1	most zsykowy (samowyladowczy) „Wojciech” zlokalizowany na linii kolejowej nr 301	15.12.2020 r.	Michał Balsa

Kopię karty przesyłamy w załączeniu do niniejszego pisma. **Włączenie ww. karty do wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomości województwa śląskiego nastąpi po 14 dniach od odebrania niniejszego zawiadomienia**, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 września 2019 r. (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1886).

Zawiadomienie publikuje się w BIP Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach.

W związku z otrzymaniem pisma DN/DG/3571/20 z dn. 10.12.2020 r. (wpływ do tut. urzędu dn. 14.12.2020 r.) od spółki Kopalnia Piasku „Kotlarnia” Spółka Akcyjna, 47-246 Kotlarnia, ul. Dębowa 3 oraz w związku z otrzymaniem pisma DN/928/12/2020 z dn. 11.12.2020 r. (wpływ do tut. urzędu dn. 15.12.2020 r.) od spółki „Kopalnia Piasku Kotlarnia - Linie Kolejowe” Sp. z o.o., 47-246 Kotlarnia, ul. Dębowa 3 – Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach zawiadamia, że została wykonana nowa karta dla omawianego zabytku, wyszczególniona w tabeli powyżej (karta wyk. dn. 15.12.2020 r.), ze wskazaniem właściwego podmiotu, będącego właścicielem omawianego mostu (pkt. 7 karty) oraz ze wskazaniem źródeł, na których autor karty oparł informacje zawarte w pkt. 10 karty.

Jednocześnie należy wyjaśnić, że zgodnie z art. 21 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 282) ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy. Jednym z rodzajów ewidencji zabytków jest wojewódzka ewidencja zabytków, którą prowadzi wojewódzki konserwator zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa (art. 22 ust. 2

ustawy). Sposób prowadzenia wojewódzkich ewidencji zabytków określa rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2011 r. Nr 113, poz. 661), zmienione rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 września 2019 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1886). Zgodnie z § 14 ust. 1 rozporządzenia, wojewódzki konserwator zabytków włącza kartę ewidencyjną zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków po sprawdzeniu, czy dane zawarte w karcie ewidencyjnej zabytku są wyczerpujące i zgodne ze stanem faktycznym, a także czy dokumentacja fotograficzna zabytku umożliwia jego identyfikację. **W ocenie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach karta dla omawianego mostu, wykonana w dn. 15.11.2020 r., posiada dane wyczerpujące i zgodne ze stanem faktycznym, a dokumentacja fotograficzna zabytku umożliwia jego identyfikację.** Ponadto włączenie karty zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków to czynność materialno-techniczna, która nie jest objęta postępowaniem administracyjnym w rozumieniu ustawy z dn. 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 256), ani nie jest decyzją wydawaną w toku postępowania administracyjnego. Czynność włączenia karty obiektu do wojewódzkiej ewidencji zabytków, w odróżnieniu od wpisania zabytku do rejestru zabytków, nie ma jurysdykcyjnego charakteru. Organ nie prowadzi w tej sprawie żadnego postępowania, w którym właściciel lub posiadacz zabytku mógłby przedstawiać przeciwne twierdzenia (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 29 listopada 2018 r., sygn. II OSK 2225/18). Opracowanie dla obiektu zabytkowego karty ewidencyjnej i dołączenie jej do prowadzonego zbioru, czyli włączenie do wojewódzkiej ewidencji zabytków, ma charakter czynności materialno-technicznej, a nie jest aktem administracyjnym przybierającym postać decyzji, postanowienia bądź zarządzenia. W wyroku z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt II OSK 96/15, Naczelny Sąd Administracyjny potwierdził prezentowane w orzecznictwie sądów administracyjnych stanowisko, że organ prowadzący ewidencję zabytków nie jest zobowiązany do przeprowadzenia jurysdykcyjnego postępowania administracyjnego w przedmiocie włączenia karty danego obiektu do ewidencji i w związku z tym nie wydaje żadnej decyzji administracyjnej. Działanie organu stanowi czynność (o charakterze materialno-technicznym) z zakresu administracji publicznej dotyczącą uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa. **W ocenie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach z treści karty ewidencyjnej dla omawianego zabytku (karta wyszczególniona w tabeli powyżej; karta wyk. dn. 15.12.2020 r.) jednoznacznie wynika z jakich powodów merytorycznych właściwy organ – tj. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach – obejmuje obiekt kartą, jako zabytek spełniający wymogi z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.** W karcie ewidencyjnej wyk. dn. 15.12.2020 r. autor karty wskazał źródła danych, na których się oparł (choć nie ma takiego obowiązku, który wynikałby z przepisów ustawy lub rozporządzeń).

Odnosząc się do zarzutu braku specjalistycznych opinii lub innych opracowań „przygotowanych przez osoby/instytucje kompetentne do oceny zabytkowego charakteru obiektu” wskazać należy, że wojewódzki konserwator zabytków, jako wyspecjalizowany w zakresie ochrony zabytków i opiece nad nimi organ, dysponujący odpowiednią kadrą urzędniczą, jest ustawowo uprawniony w ramach własnego urzędu do dokonania oceny wartości zabytkowego obiektu, którego włączenie kwestionuje się w piśmie DN/DG/3571/20 z dn. 10.12.2020 r. (wpływ do tut. urzędu dn. 14.12.2020 r.) spółki Kopalnia Piasku „Kotlarnia” Spółka Akcyjna, 47-246 Kotlarnia, ul. Dębowa 3 oraz w piśmie DN/928/12/2020 z dn. 11.12.2020 r. (wpływ do tut. urzędu dn. 15.12.2020 r.) spółki „Kopalnia Piasku Kotlarnia - Linie Kolejowe” Sp. z o.o., 47-246 Kotlarnia, ul. Dębowa 3. **To wojewódzki konserwator zabytków jest organem kompetentnym do oceny zabytkowego charakteru obiektu.** Ponadto czas powstania obiektu nie jest głównym kryterium uznania go za zabytek, tak więc brak ustalenia dokładnej daty powstania obiektu nie stoi na przeszkodzie w uznaniu go za zabytek. W rozumieniu aktualnie obowiązującej ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 282) zabytkiem jest nieruchomość lub rzecz ruchoma będąca dziełem człowieka i stanowiąca świadectwo minionej epoki lub

zdarzenia, której zachowanie leży w interesie społecznym. Zabytki powinny posiadać wartość historyczną, artystyczną lub naukową. **Stwierdzenie, czy nieruchomości stanowi świadectwo minionej epoki lub zdarzenia, oraz czy jej zachowanie leży w interesie społecznym, a także czy posiada wartość historyczną, artystyczną lub naukową, przysługuje z mocy ustawy wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków.**

Podsumowując powyższe, Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach uznaje za zasadne ujęcie w wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych województwa śląskiego karty ewidencyjnej, wyk. 15.12.2020 r. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach informuje, że w jego ocenie most zsykowy (samowyladowczy) „Wojciech” zlokalizowany na linii kolejowej nr 301 (most zlokalizowany na działce ewidencyjnej nr 622/108, obręb 0002 Biskupice, m. pow. Zabrze) posiada wartość historyczną i naukową oraz stanowi świadectwo minionej epoki, a więc spełnia definicję zabytku.

Pouczenie:

Jeżeli obiekt nie figuruje w gminnej ewidencji zabytków, konieczne jest założenie karty adresowej i włączenie go do tej ewidencji przez właściwego miejscowo wójta / burmistrza / prezydenta miasta, zgodnie z art. 22 ust. 5 pkt 2 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 282) oraz § 15 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dn. 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2011 r., nr 113, poz. 661). **Włączenie do gminnej ewidencji zabytków obiektów figurujących w wojewódzkiej ewidencji zabytków jest obligatoryjne.**

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKÓW
W KATOWICACH
Łukasz Konarzewski

Załączniki:

1. Kopia karty ewidencyjnej dla ww. obiektu, potwierdzona za zgodność z oryginałem

Otrzymują (zpo + zał.):

1. Kopalnia Piasku „Kotłarnia” Spółka Akcyjna, 47-246 Kotłarnia, ul. Dębowa 3 (właściciel)
(w związku z pismem DN/DG/3571/20 z dn. 10.12.2020 r., wpływ do tut. urzędu 14.12.2020 r.)

Do wiadomości:

1. „Kopalnia Piasku Kotłarnia - Linie Kolejowe” Sp. z o.o., 47-246 Kotłarnia, ul. Dębowa 3 (+ zał.)
(w związku z pismem DN/928/12/2020 z dn. 11.12.2020 r., wpływ do tut. urzędu 15.12.2020 r.)
2. Prezydent Miasta Zabrze, ul. Powstańców Śląskich 5-7, 41-800 Zabrze (+ zał.)
(w celu włączenia obiektu do gminnej ewidencji zabytków)
3. a/a, ASz
4. a/a, MB, 17.12.2020

Wysłano dnia 4. 01. 2024
Podpis _____

KARTA EWIDENCYJNA OBIEKTU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

**most zsypany (samowyladowczy) „Wojciech”
zlokalizowany na linii kolejowej nr 301**

2. Czas powstania

- budowa ok. 1913 r.
- wymiana nitowanej kratownicy na nową większą konstrukcję – prawdopodobnie lata 70. XX w.

3. Miejscowość

**ZABRZE
dzielnica BISKUPICE**

9. Materiały graficzne

widok ogólny

widok od strony południowej

konstrukcja mostu

widok w kierunku pn.-wsch.

4. Adres (ulica, nr posesji)

**ul. Wojciecha Drzymały 1
41-803 Zabrze**

**działka ewidencyjna nr 622/108,
obręb 0002 Biskupice, m. pow. Zabrze**

5. Przynależność administracyjna

województwo **ŚLĄSKIE**

powiat **ZABRZE**

gmina **ZABRZE**

6. Współrzędne geograficzne

50.329442, 18.821125

7. Użytkowanie obecne

właściciel:
**„Kopalnia Piasku Kotłarnia” S.A.
47-246 Kotłarnia ul. Dębowa 3**

8. Stan zachowania

Obiekt użytkowany zgodnie ze swoim przeznaczeniem przez obecnego właściciela.
Stan zachowania – dobry.

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Most podsadzkowy samowyladowczy „Wojciech” powstał około 1913 r., jako część infrastruktury Kolei Pyskowskiej (niem. *Zandbahngesellschaft der Graflich von Ballestremchen und A. Borsigschen Steinkohlenwerke*), zaopatrującej w piasek podsadzkowy kopalnie „Brandenburg” („Wawel”), „Castellengo” („Rokitnica”), „Hedwigswunsch” („Jadwiga”, a następnie „Pstrowski”) oraz „Ludwigsglück” („Ludwik”, a następnie „Pstrowski”). Most służył do zaopatrzenia w piasek pobliskiej kopalni (po II wojnie światowej pod nazwą Kopalnia Węgla Kamiennego „Pstrowski”, szyb „Wojciech”). Na początku lat 70. XX w. kopalnia zlikwidowała szyb „Wojciech”, a most zsypany funkcjonował dalej. W miejscu szybu utworzono punkt sprzedaży piasku Kopalni Piasku „Kotłarnia”. Prawdopodobnie w latach 70. XX w. wysłużoną nitowaną kratownicę mostu zastąpiono zupełnie nową większą konstrukcją. Na moście dochodzi do rozładunku piasku budowlanego; przy moście istnieje punkt sprzedaży drobnicowej. Most został przejęty przez kopalnię piasku w Kotłarni od Spółki Restrukturyzacji Kopalń w latach 90. XX w.

W konstrukcji mostu zastosowano system rozładunku wagonów Van der Zypen & Charlier.

Zagrożenie likwidacją mostu w momencie zakończenia działalności Kopalni Piasku „Kotłarnia” i likwidacji linii kolejowej nr 301.

Obecnie most bez powiązań funkcjonalnych z dawnym nieistniejącym już szybem „Wojciech” (zlikw. w latach 70. XX w.) kopalni „Pstrowski” (d. „Jadwiga”); brakuje leja zasypowego, który był pod mostem; poniżej leja istniał rozdział na dwa kierunki (lub w rurze szybowej), podawane na dwa pola górnicze KWK „Jadwiga” i KWK „Ludwik”.

Źródła:

1. „Informacja dla Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach dotycząca mostu zsypanego piasku budowlanego „Wojciech” w Zabrze Biskupicach” z dn. 30.11.2020 r. autorstwa Krzysztofa Soidy
2. Krzysztof Soida, Tomasz Roszak, Mariusz Furtek, *Koleje Piaskowe*, t. 1, Rybnik 2007.
3. Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach: teczka pn. „KWK „Pstrowski” Ruch III - Biskupice – WNIOSSEK dla likwidacji szybu „Wojciech” i jego urządzeń [1977–1979]

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Autor: mgr Michał BULSA, dn. 15.12.2020 r.

Podpis:
